

**UCHWAŁA NR XVI/120/20
RADY MIEJSKIEJ W SZYDŁOWCU**

z dnia 29 stycznia 2020 r.

w sprawie przyjęcia stanowiska dotyczącego trudnej sytuacji w gospodarce odpadami w Gminie Szydłowiec oraz potrzeby zmian ustawowych dotyczących gospodarki odpadami.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506 ze zm.) oraz § 40 uchwały Nr L/360/18 Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 3 października 2018 r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminy Szydłowiec (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego poz. 9472 ze zm.), **uchwała, się co następuje:**

§ 1.

Rada Miejska w Szydłowcu wyraża głębokie zaniepokojenie w związku z problemami występującymi w dziedzinie gospodarki odpadami komunalnymi. Drastycznie rosnące koszty odbioru i utylizacji odpadów powodują gwałtowny wzrost opłat ponoszonych przez mieszkańców, a często wymuszają wręcz konieczność dopłat z budżetów gminnych, gdyż określone ustawowo górne stawki opłat zależne od przeciętnego miesięcznego dochodu ograniczają możliwość ustalenia ich na realnym poziomie np. w sytuacji objęcia nieruchomości niezamieszkanymi gminnym systemem (na podstawie przyjętej uchwały), stawka za obsługę pojemnika 1100 l może zostać ustalona na poziomie nie wyższym niż 54,17 zł miesięcznie, co w żadnym stopniu nie pokrywa obecnych cen rynkowych i wymusza dopłaty z budżetów gminnych. Określanie górnego limitu opłat całkowicie koliduje z zasadami gospodarki wolnorynkowej. Ceny oferowane w przetargach odzwierciedlają sytuację rynkową i w żadnym stopniu nie są limitowane ustawowymi ograniczeniami, natomiast samorządy ustalając stawki opłat są ograniczane górnym limitem ustalonym ustawowo na nierealnie niskim poziomie. Sytuacja taka wymusza dotowanie systemu z budżetów samorządów, co z kolei jest niezgodne z zapisami ustawy UCPG. Obowiązujący od 2013 r. wymóg przeprowadzania przetargów spowodował, że obecnie w przetargach składana jest bardzo często jedna oferta, a konkurencyjność proponowanych cen jest wówczas czysto teoretyczna. Obecne zapisy ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminach wyeliminowały praktycznie od 2013 r. możliwość odbioru odpadów komunalnych przez gminne, własne jednostki budżetowe, czy podobne jednostki organizacyjne, wprowadzając bezwzględny wymóg przeprowadzania postępowania przetargowego w przypadku objęcia systemem odbioru odpadów nieruchomości niezamieszkanymi.

Gmina Szydłowiec tak jak inne polskie samorządy odczuwa także wyjątkowo dotkliwie rosnącą opłatę środowiskową wynikającą z rządowego Rozporządzenia Ministra Środowiska, czyli kwotę jaką trzeba zapłacić za tonę składowanych odpadów. Opłata ta trafia bezpośrednio do budżetu państwa. Jeszcze w 2014 roku wynosiła ona 119,68 zł, w 2019 – 170 zł, a obecnie osiągnęła wartość 270 zł. Przekłada się to na bezpośredni wzrost kosztów funkcjonowania systemu, który musi być zrekompenzowany znaczną podwyżką opłat dla mieszkańców.

Wprowadzony w nowelizacji ustawy UCPG w roku 2019 zapis, że w sytuacji gdy gmina objęła nieruchomości niezamieszkanymi systemem odbioru odpadów, właściciel takiej

nieruchomości może w każdej chwili faktycznie wystąpić z systemu, składając jedynie oświadczenie, powoduje, że gminy tracą możliwość realnego planowania ilości odpadów do kolejnych przetargów. Dodatkowym negatywnym efektem tego zapisu z nowelizacji jest to, że gminy które objęły już systemem nieruchomości niezamieszkałe, porządkując ten obszar gospodarki, obecnie tracą władztwo nad tym strumieniem, co może spowodować dodatkowy chaos (każdy właściciel nieruchomości niezamieszkałej będzie ponownie zobowiązany do zawarcia indywidualnej umowy - w skrajnym przypadku może to spowodować że na terenie jednej małej gminy odbiór będzie realizowany przez kilkanaście firm). Wzrośnie również możliwość oddawania odpadów z mniejszych nieruchomości niezamieszkałych (opłata jest wnoszona w zależności od ilości odpadów) jako odpady z mieszkań, gdzie opłata ma charakter ryczałtowy.

Na sposób funkcjonowania gminnych systemów negatywny wpływ ma również brak możliwości weryfikacji danych zawartych w deklaracjach. Gminy zostały praktycznie pozbawione możliwości sprawdzenia rzetelności danych z deklaracji, wykorzystując chociażby do tego celu nadal obowiązujące przepisy meldunkowe. Opieranie się obecnie jedynie na oświadczeniu właściciela nieruchomości co do ilości zamieszkujących osób powoduje, że nie ma możliwości faktycznej weryfikacji tych danych i wyeliminowania nieuczciwości, w tym zakresie.

Praktyka funkcjonowania gminnych systemów wykazała również, że błędne były zapisy wymuszające regionalizację w gospodarce odpadami, powodując eliminację konkurencyjności. Regionalizacja została co prawda zniesiona nowelizacją ustawy z roku 2019, jeśli chodzi o frakcję bio, nadal natomiast pozostała w przypadku zmieszanych odpadów komunalnych, co pozwala regionalnym instalacjom (dawne RIPOK), działającym praktycznie z pozycji monopolisty na dyktowanie wysokich cen.

Kolejnym problemem wymagającym szybkiego rozwiązania jest brak mechanizmów wspierających finansowo samorządy w sprawie rekultywacji zamkniętych składowisk odpadów komunalnych. Wprowadzone w poprzednich latach mechanizmy ograniczające dofinansowanie z funduszy wojewódzkich czy krajowych jedynie np. do obiektów o powierzchni powyżej 5 ha spowodowały, że mniejsze obiekty zostały wykluczone z tych mechanizmów, a właśnie takie mniejsze obiekty, zlokalizowane w mniejszych i uboższych gminach wymagają przede wszystkim wsparcia w tym zakresie.

Brak polityki rządu zmierzającej do uregulowania problemu odpadów opakowaniowych powoduje wzrost strumienia tych odpadów. Jednym ze sposobów zminimalizowania kosztów powinien być system kaucyjny za opakowania, dopasowany do poszczególnych typów sprzedaży i konsumpcji. Należy wdrożyć jak najszybciej rozszerzoną odpowiedzialność producenta poprzez zwiększenie zaangażowania finansowego, lub finansowego i operacyjnego przemysłu w system gospodarki odpadami opakowaniowymi.

Ponadto powinniśmy zapewnić wysokiej jakości recykling, aby zebrane selektywnie odpady, mogły być przetworzone i stanowiły ważne źródło surowców w Polsce.

W najbliższych latach istotnym zadaniem jest zwiększenie liczby instalacji i mocy przerobowych istniejących zakładów. Dodatkowe instalacje zwłaszcza w nowoczesnych spalarniach odpadów reszkowych zwiększą konkurencyjność w zakresie zagospodarowania, zwiększą efektywność recyklingu, ograniczą ilość składowanych odpadów i negatywnego wpływu na środowisko, a tym samym przyczynią się do ograniczenia wzrostu cen ponoszonych przez samorządy i mieszkańców. Należy pamiętać, że zapobieganie powstawaniu odpadów i poziomu recyklingu nie są rozwiązaniem, a są jedynie częścią systemu.

Podsumowując należy stwierdzić, że niezbędne jest niezwłoczne podjęcie działań (w tym legislacyjnych), w celu naprawy sytuacji. W pracach tych z pewnością powinni w większym zakresie uczestniczyć przedstawiciele samorządów, biorąc pod uwagę wiedzę

praktyczną i znajomość problemów występujących w tej dziedzinie, a także fakt, że to właśnie głównie samorządy są odpowiedzialne za realizację gospodarki odpadami komunalnymi.

§ 2.

Zobowiązuje się Przewodniczącego Rady Miejskiej w Szydłowcu do przekazania niniejszego stanowiska:

- 1) Prezesowi Rady Ministrów;
- 2) Marszałkowi Sejmu RP;
- 3) Marszałkowi Senatu RP;
- 4) Posłom i Senatorom z województwa mazowieckiego;
- 5) Wojewodzie Mazowieckiemu;
- 6) Marszałkowi Województwa Mazowieckiego;
- 7) Ministrowi Środowiska;
- 8) Urzędowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
- 9) Samorządom gminnym z terenu województwa mazowieckiego.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Marek Artur Koniarczyk